

به نام خداوند بخشنده مهربان

بررسی وضعیت عناصر معدنی در علوفه های مرتعی سارال

به منظور بهبود عملکرد دام

مرکز تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی و منابع طبیعی استان کردستان

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

تهیه کنندگان: رحمن ابن عباسی، علی مصطفی تهرانی، کاظم ساعدی

چکیده:

حدود ۱۳۰۰۰۰۰ هکتار از مراتع موجود در استان کردستان حدود ۵۰۰۰۰۰ تن علوفه خشک تولید می‌کنند، اما اطلاعات اندکی درباره میزان عناصر معدنی آنها در اختیار است. این پژوهش، به منظور تعیین عناصر پرمصرف و کم‌مصرف (کلسیم، پتاسیم، فسفر، سدیم، منیزیم، منگنز، مس، روی و آهن) گونه‌های غالب و خوشخوراک مرتعی *Astragalus*, *Chaerophyllum macrospermum ferulacea*, *Prangos*, *Ferula haussknechtii*, *Gundelia caryolobus* و *Vicia variabilis* در سه مرحله فنولوژیکی در مراتع سارال کردستان انجام شد. بدین منظور، منطقه مرز منطقه سارال بر روی نقشه ۱:۲۵۰۰۰۰ استان مشخص و در سه مرحله فنولوژیکی رویشی، گلدهی و بذردهی نمونه‌گیری به روش تصادفی انجام گرفت. با توجه به وسعت بالا و تنوع توپوگرافیکی مراتع مورد مطالعه، برای هرگونه در هر مرحله فنولوژیکی تعداد ۱۰ نمونه و برای هر نمونه حداقل ۵ پایه از نقاط مختلف و در کل تعداد ۱۸۰ نمونه آزمایشگاهی از نقاط مختلف جمع‌آوری شد. پس از خشک کردن در فضای باز، نمونه‌ها آسیاب و غربال شدند و غلظت عناصر در آزمایشگاه، مطابق دستورالعمل A.O.A.C، اندازه‌گیری شد. نتایج نشان داد که به طور کلی، غلظت عناصر معدنی گونه‌های *F. haussknechtii*، *A. macrospermum* و *C. caryolobus* در هر سه مرحله بالاتر از سطح کمبود قرار داشت. به طور کلی، در گونه‌های *P. ferulacea*، *G. tornefortii* و *V. variabilis* نیز غلظت تمامی عناصر معدنی، به استثنای فسفر و روی، بالاتر از سطح کمبود بود قرار داشت. با توجه به نتایج مطالعه، به دلیل کمبود احتمالی عناصر مغذی فسفر و روی در علوفه گونه‌های غالب مراتع سارال، مکمل / آجرهای معدنی حاوی عناصر مذکور برای بهبود عملکرد دام تغذیه‌کننده از مراتع سارال توصیه می‌شود.

کلید واژه: مواد معدنی، گونه‌های غالب مرتعی، مراحل فنولوژیکی، مراتع سارال، استان